

BẢO TÀNG ĐẾ CHẾ ANGKOR -

khám phá những truyền thuyết của người Khmer cổ

NGUYỄN HẢI NINH*

Bảo tàng Đế chế Angkor, Siem Riệp, Cam Pu Chia, có thể coi là một kiểu bảo tàng "thương mại" trong xu hướng công nghiệp văn hóa hiện nay trên thế giới. Bảo tàng được hình thành qua hình thức liên doanh: xây dựng, hợp tác và chuyển giao (Build, Cooperate and Transfer (BCT)) giữa Bộ Văn hóa và Nghệ thuật Cam Pu Chia và APSARA Authority (MCFA & APSARA) cùng một công ty tư nhân nước ngoài có tên là Vilailuck International Holding Co. Ltd. Và, liên doanh này được gọi là Công ty Bảo tàng (The Museum Co., Ltd.), công ty hiện đang điều hành các hoạt động của Bảo tàng Đế chế Angkor (Cam Pu Chia). Với mô hình hợp tác này, ngoài nhân sự và các nhà nghiên cứu, cán bộ bảo tàng được tuyển từ một số bảo tàng nhà nước của Cam Pu Chia thì những sưu tập hiện vật cũng được điều chuyển từ Bảo tàng Quốc gia Cam Pu Chia, Phnôm Pênh cùng với những hiện vật khai quật ngay tại các di tích tại quần thể di tích Angkor.

Bảo tàng khánh thành ngày 16 tháng 11 năm 2007, với số lượng khách tham quan năm 2008 là 54.363 khách, trong đó gồm 12.515 khách tham quan là người Cam Pu Chia, năm 2009 là 62.852 khách, trong đó số khách tham quan là người Cam Pu Chia là 11.070 khách.

Kiến trúc của Bảo tàng Đế chế Angkor khá đẹp (về mặt hình thức), đặc biệt là vào buổi tối, khi kiến trúc của bảo tàng được chiếu sáng một cách công phu và hiện đại. Công trình này được thiết kế bởi nhóm thiết kế người Thái Lan, chủ trì thiết kế là kiến trúc sư Winboon Tiramongkol. Tuy nhiên, ý tưởng

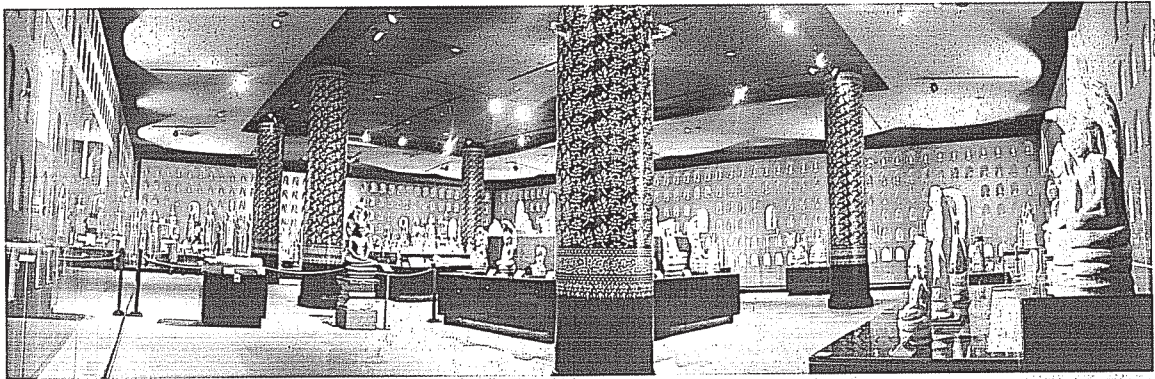
của hình thức kiến trúc vẫn là vấn đề gây tranh cãi, khi người thiết kế cố gắng kết hợp hình thức kiến trúc cổ của triều đại Angkor với các hình thức kiến trúc hiện đại. Mặc dù, về mặt công năng sử dụng của kiến trúc này khá phù hợp với các hoạt động của bảo tàng. Tổng diện tích khu đất là 20.000m², tổng diện tích dành cho các phòng trưng bày khoảng 7000m². Vị trí xây dựng của bảo tàng cũng được tính toán kỹ lưỡng nhằm cuốn hút khách tham quan ghé qua thăm bảo tàng trước khi đi thăm các khu đền Angkor Wat và Angkor Thom (bảo tàng nằm trên đường Vithei Charles De Gaulle, Phnôm Salokanseng, Siem Reap, trên đường từ trung tâm Siem Reap đến Angkor Wat).

Bảo tàng Đế chế Angkor - khám phá truyền thuyết

Với sự tự hào về lịch sử hình thành nên một nền văn minh cổ đại vĩ đại trong quá khứ, với những biểu hiện văn hoá vẫn còn hiện hữu trong cuộc sống thường ngày của dân chúng Cam Pu Chia hiện nay. Thông qua 1300 hiện vật và nhiều câu chuyện truyền thuyết, Bảo tàng Đế chế Angkor muốn trưng bày và giới thiệu đến với công chúng những giá trị tuyệt vời của nghệ thuật, văn hoá và kiến trúc của đế chế Khmer cổ. Bảo tàng ứng dụng nhiều thiết bị công nghệ thông tin hiện đại, với mong muốn đưa công chúng đến gần hơn với những câu chuyện của truyền thuyết và lịch sử.

Ngoài phòng sảnh với một màn hình lớn giới thiệu một clip ngắn 15 phút; với 7 ngôn ngữ khác nhau, giới thiệu sơ bộ về bảo tàng và những hiện vật được trưng bày, Bảo tàng Đế chế Angkor gồm có 8 phòng trưng bày và 1 khu mua

* Cục Di sản văn hoá

Phòng trưng bày 1000 tượng Phật - Ảnh: Tác giả

Phòng trưng bày A - Ảnh: Tác giả

sầm (shopping mall).

Phòng trưng bày đặc biệt: 1.000 hình ảnh Đức Phật

Phòng trưng bày đặc biệt này trưng bày bộ sưu tập tượng Phật lớn nhất tại Cam Pu Chia. Mục đích của phòng trưng bày là giới thiệu về tôn giáo Phật giáo, sự kết nối tinh thần từ nền văn minh cổ Khmer cho đến tận ngày nay tại Cam Pu Chia.

Tuy nhiên, phòng trưng bày này vẫn còn một số hạn chế khi gần như không có hiện vật nào có chú thích và thông tin liên quan đến hiện vật. Đồng thời, nhiều hiện vật được trưng bày rất cao trong các hốc nhỏ trên tường, hình thức trưng bày này làm hạn chế rất nhiều cho khách tham quan khi xem trưng bày.

Phòng trưng bày A: "Câu chuyện về nguồn gốc của người Khmer"

Trong phòng trưng bày này, người xem có thể khám phá một trong những bí ẩn lâu đời về sự hình thành đế chế Khmer cổ đại; tìm hiểu những gì đã đưa nền văn minh Khmer cổ đại trở thành một trong những nền văn minh lớn mạnh nhất thế giới; khám phá niềm tin của dân tộc Khmer với các vị vua vĩ đại của họ thông qua những câu chuyện về các cuộc chiến tranh cổ đại đã từng tàn phá vùng đất yên tĩnh này.

Phòng trưng bày B: Tôn giáo và tín ngưỡng

"Những hình ảnh phản chiếu niềm tin của người Khmer"

Với quan niệm: để hiểu rõ nhất về một nền văn hoá bất kỳ, người ta cần nghiên cứu tín ngưỡng của nền văn hoá đó. Bảo tàng Đế chế Angkor giới thiệu về tôn giáo tín ngưỡng của người Khmer cổ trong phòng trưng bày này. Giới thiệu sự tác động trực

Phòng trưng bày B - Ảnh: Tác giả

tiếp và gián tiếp của tôn giáo Khmer đến nền văn minh Khmer cổ đại. Bao gồm cả ở các tác phẩm văn học, nghệ thuật, điêu khắc, kiến trúc và cuộc sống hàng ngày. Khách tham quan có cơ hội khám phá những truyền thuyết thú vị, những câu chuyện dân gian độc đáo đã thúc đẩy sự phát triển của nền văn minh Angkor trong nhiều thế kỷ qua.

Phòng trưng bày C: Những vị vua vĩ đại của người Khmer

"Những nhà phát minh vĩ đại"

Lịch sử cho thấy, đế chế Khmer cổ đại, một trong những nền văn minh vĩ đại nhất của thế giới, có 4 vị vua đáng chú ý. Phòng trưng bày này tôn vinh một cách sống động 4 vị vua này của dân tộc Khmer, thông qua các câu chuyện lịch sử, những phát minh vĩ đại và sự tự hào của dân tộc Khmer với các vị vua của mình.

- Vua Jayavarman II thống nhất hai vương quốc

của Tchen-La, năm 802 - 850 CE.

- Vua Yasovarman I thành lập Angkor là thủ đô giữa năm 889 - 900 CE.

- Vua Soryavarman II đã xây dựng Angkor Wat giữa năm 1116 - 1145 CE.

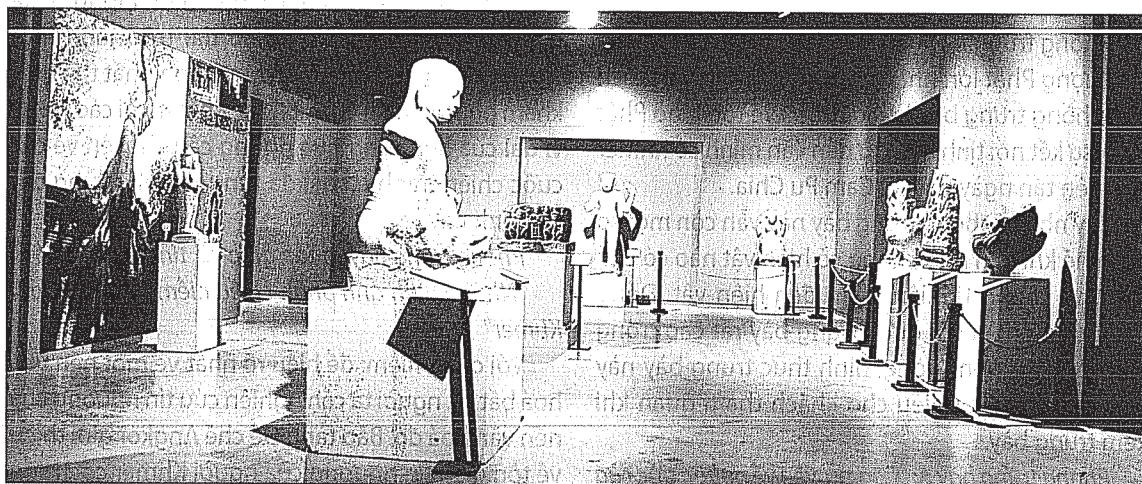
- Vua Jayavarman VII đã xây dựng Angkor Thom giữa các năm 1181 - 1201 CE.

Phòng trưng bày D: Angkor Wat

"Thiên đường trên địa giới"

Angkor Wat là di tích quan trọng bậc nhất của đế chế Angkor cổ đại, đây cũng được mệnh danh là điểm tham quan với những công trình kiến trúc tuyệt đẹp. Kiến trúc độc đáo của di tích này vẫn còn nhiều điều làm ngạc nhiên các nhà khoa học hiện nay.

Phòng trưng bày này với mục đích cung cấp các thông tin mà khách tham quan không thể có được nếu chỉ đi thăm di tích Angkor Wat. Những thông

Phòng trưng bày C - Ảnh: Tác giả

tin, như làm thế nào một công trình kiến trúc đồ sộ như thế được xây dựng trong quá khứ. Như vậy, khách tham quan sẽ có một trải nghiệm thực tế và một nền kiến thức nhất định để cảm nhận sự nguy nga và hùng vĩ của công trình kiến trúc Angkor Wat khi họ tới thăm di tích này.

*Phòng trưng bày E: Angkor Thom
"Các vị thần linh của tinh thần"*

Khám phá Angkor Thom, thủ đô vĩ đại, một kiệt tác kiến trúc của công nghệ tinh vi kết hợp với các tác phẩm nghệ thuật quý hiếm được tạo ra qua nhiều thế hệ. Những thay đổi trong tín ngưỡng, tôn giáo được nhìn thấy trong việc thiết kế và hình thức của tác phẩm nghệ thuật ở thành phố lộng lẫy này. Đồng thời, phòng trưng bày cũng giới thiệu về sự tinh tường và am hiểu khoa học của các nhà quy hoạch cổ đại thông qua các công trình công cộng của Angkor Thom.

*Phòng trưng bày F: Câu chuyện từ đá
"Các bằng chứng của quá khứ"*

Các chữ khắc trên đá được tìm thấy trong suốt thời kỳ Angkor, ghi lại các sự kiện lịch sử quan trọng, đồng thời, cũng như là một bằng chứng quan trọng để thấy rằng, ở đây đã có một

thế giới vĩ đại từng tồn tại. Chữ viết cổ đại Angkor như là một "cửa sổ" đưa người xem trở lại với cuộc sống, tín ngưỡng và các truyền thuyết của đế chế Khmer cổ.

Đồng thời, các hình thức chữ viết này cũng cung cấp thông tin về nguồn gốc chữ viết cổ đại của cư dân vùng đất này và cũng là cứ liệu quan trọng cho các nhà bảo tồn, nghiên cứu ngôn ngữ đặc biệt này. Phòng trưng bày này cũng có những thiết bị âm thanh vòm hiện đại nhằm giới thiệu audio về các bản dịch văn bản cổ khắc trên đá.

*Phòng trưng bày G: Trang phục cổ đại
"Niềm đam mê của Apsara"*

Một phần hấp dẫn của nghệ thuật Khmer cổ đại được giới thiệu ở phòng trưng bày này thông qua các tác phẩm điêu khắc các vị thần, nữ thần và các vũ công hoặc Apsara. Cũng giống như các nền văn minh khác, trang phục cổ đại Khmer cũng thể hiện đẳng cấp xã hội của người mặc, thông qua hình thức trang phục, trang sức và các phụ kiện. Các nhà nghiên cứu nghệ thuật Khmer cũng cố gắng phân định các phong cách trang phục cổ và giới thiệu trong phòng trưng bày này. □

N.H.N

Phòng trưng bày G - Ảnh: Tác giả

